

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 08 Ekim 2020
Sayı : 1423

06.10.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ulusal Çalışma Enstitüsü Teşkilat, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
Adana Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tanıtım Komisyonu	Plan ve Bütçe
Esas Komisyonu	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih :	09 Ekim 2020
Esas No: 213131	

YANLIŞ
T.C. KANUNLAR VE KARARLAR BİRLİĞİ
T.C. KANUNLAR VE KARARLAR BİRLİĞİ
T.C. KANUNLAR VE KARARLAR BİRLİĞİ

08 Ekim 2020

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BİRLİĞİ
08 Ekim 2020
Nuntara

TBMM
GENEL EVRAK
08 Ekim 2020
No: 723096
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

Türkiye'de son yıllarda yoğun iş kazaları meydana gelmektedir. Bu kazalarda her ay yüzlerce çalışan maalesef hayatını kaybetmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Birliği (AB)'nin resmi istatistik ofisi Eurostat verilerine göre Türkiye, iş kazalarında en fazla insanın hayatını kaybettiği ülkeler sıralamasında Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü durumdadır. SGK İstatistik Yıllıkları-2018 verilerine göre iş kazası sonucu ölen sigortalı sayısı 1541 olarak kaydedilmiştir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi (İSG) verilerine göre, bu yılın ilk sekiz ayında en az 1.306, Ağustos ayında ise en az 208 işçi hayatını kaybetmiştir.

İş kazalarının başlıca nedenleri iş güvenliği tedbirlerinin işveren tarafından maliyet olarak görülmesi ve bu tedbirler için gerekli bütçe ayrılmaması, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kuralları önemsememesi öncelikli olarak görülmektedir. .

Ayrıca özelleştirme, sendikasızlaştırma, taşeronlaştırma, esnek/güvencesiz istihdam biçimleri, çalışma koşullarının ağırlığı ve kayıt dışı istihdam, iş kazaları ve meslek hastalıklarının artmasının başlıca nedenleri arasındadır.

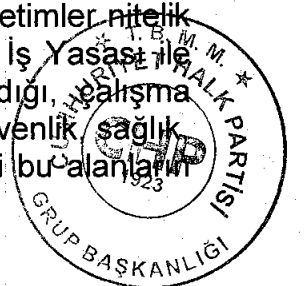
İş kazaları sonucu toplu ölümlerin artması üzerine, 2012 yılında çıkarılan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ve bağlı yönetmeliklere rağmen iş cinayetleri artarak devam etmektedir. Bu yasa ile beraber 4857 sayılı İş Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu başta olmak üzere çalışma yaşamına ilişkin tüm düzenlemelerin işçi sağlığı ve güvenliğini ilgilendireceği açıktır. Bu nedenle 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu başta olmak üzere çalışma yaşamına ilişkin tüm düzenlemeler yeniden ele alınmalı ve düzenlenmelidir.

2018 SGK İş Kazası ve Meslek Hastalığı İstatistikleri'ne göre 2018 yılı iş kazası sayısı 430 bindir. 74 bin iş kazasının olduğu 2012'ye göre ise iş kazaları 2018'de 5,7 kat artmıştır. Bu iş kazalarında hayatını kaybeden emekçi sayısı ise 2012 yılında 745 iken 2018 yılında 1.541 olmuştur.

Bu işler acısı tabloya rağmen, Covid-19 günlerinde, 23.07.2020 tarihinde kabul edilen yasal düzenleme ile 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinde ve kamu kurumlarında iş güvenliği uzmanı bulundurma yükümlülüğü bir kez daha 3,5 yıl süreyle ertelenmiştir. Bu uygulamanın defalarca ertelenmesi, 50'den az çalışanı olan "az tehlikeli" işyerlerinde yüz binlerce çalışanın işverenin insafına terk edilmesine, binlerce iş kazası-iş cinayeti yaşanmasına sebep olmaktadır.

İş yerlerinin işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından denetimi hepimizin bildiği gibi T.C Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı İş Müfettişleri tarafından yapılmaktadır. Bakanlık bünyesinde toplam 1.090 (31.12.2017 tarihi itibarıyla) İş Müfettişi işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında görev yapmaktadır. Ancak yetersiz olan müfettiş kadrolarıyla ülkemizdeki tüm işyerlerinin her yıl ancak % 5'e yakını denetlenebilmektedir. Zira mevcut iş müfettişlerinin yaklaşık 600'ü iş sağlığı ve güvenliği alanında görevlidir.

Sayısal yetersizliğin yanı sıra teknik donanımlarla desteklenmeyen denetimler nitelik olarak da yetersiz kalmaktadır. İş güvencesinin azaldığı ve hatta yeni İş Yasası ile ortadan kalktığı, işsizliğin arttığı, yeni iş bulma umudunun sınırlandığı, çalışma koşullarının ağırlaştığı, ücretlerin azaldığı koşullarda devletin; sosyal güvenlik, sağlık, eğitim vb. toplumsal hizmet alanlarından uzaklaşmasının temel nedeni bu alanların

özelleştirilmesidir. Devletin bu alanlardan uzaklaşması ve sendikasılaştırma çalışanları savunmasız bırakmaktadır.

TMMOB, TTB, üniversiteler, sendikalar, Çalışma Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın katılımı ile idari ve mali yönden bağımsız, üyelerinin çoğunluğu emek ve meslek örgütleri temsilcilerinin oluşturduğu "**Ulusal Çalışma Enstitüsü**" oluşturulmalıdır. Bu kurum düzenleme ve denetim yapan bir yapıda olmalıdır.

Sunduğumuz yasa teklifi, çalışma yaşamına ilişkin düzenlemelerin enstitü tarafından bütünüyle yeniden düzenlenmesini, tüm düzenlemeler ve uygulamaların her statüdeki çalışanları kapsamasını amaçlamaktadır.

ULUSAL ÇALIŞMA ENSTİTÜSÜ TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Görevler

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı Ulusal Çalışma Enstitüsünün kuruluş, teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Kuruluş

MADDE 2- (1) Bu Kanunda belirtilen görevleri gerçekleştirmek amacıyla tüzel kişiliği haiz, özel hukuk hükümlerine göre yönetilen özel bütçeli Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla ilgili, Ulusal Çalışma Enstitüsü kurulmuştur. Enstitünün kısa adı "UÇE"dir. Enstitünün merkezi Ankara'dadır.

Görevler

MADDE 2- (1) Ulusal Çalışma Enstitüsünün görevleri şunlardır:

a) Çalışma ilişkilerinde ekonomik ve sosyal hak ve menfaatleri korumak ve geliştirmek.

b) 22/5/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanununun 4 üncü maddesindeki istisnalar da dâhil bütün iş yerleri ve iş kollarını kapsayacak şekilde çalışma alanlarında işçiler ve işverenler bakımından iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması hususunda denetim yapmak.

c) Çalışma hayatında standartların, temel ilkelerin ve hakların yaygınlaştırılması ve uygulamaya geçilmesi hususunda düzenlemeler yapmak

ç) Kadın ve erkek çalışanların insan onuruna uygun işlerde çalışıp kazanç sağlayabilmeleri için ulusal politika ve programları geliştirmek.

d) Sosyal devlet ilkesi bağlamında herkes için sosyal korumanın kapsamının genişletilmesi ve etkililiğinin artırılması hususunda çalışmalar yapmak.

e) Ulusal düzeyde temel insan haklarının gözetilmesi, çalışma hayatı ve koşullarının iyileştirilmesi bakımından eğitim ve araştırma çalışmaları yapmak.

İKİNCİ BÖLÜM

Ulusal Çalışma Enstitüsünün Teşkilat Yapısı

Organlar

MADDE 3- (1) Ulusal Çalışma Enstitüsünün organları Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kuruludur.

Genel Kurul

MADDE 4- (1) Ulusal Çalışma Enstitüsünün en yüksek karar organıdır.

(2) Genel Kurul aşağıdaki üyelere gelir:

a) Cumhurbaşkanlığı, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilecek beşer temsilci.

b) Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipler Birliği, işçi ve işveren konfederasyonlarından görevlendirilecek birer temsilci.

c) Yükseköğretim Kurulu tarafından üniversitelerden seçilecek beş temsilci.

(3) Genel Kurul, üyeleri arasından seçilecek bir Başkan ve iki kâtipten meydana gelen Başkanlık Divanı tarafından yönetilir. Başkan, kâtiplerden birini başkanvekili olarak görevlendirebilir.

(4) Genel Kurul üyeleri 3 yıl için görevlendirilirler. Herhangi bir sebeple bu görevleri sona erenlerin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye görevlendirilir.

(5) Genel Kurul, Enstitü Yönetim Kurulunun çağrısı üzerine her yıl Mayıs ayı içinde olağan toplantısını yapar. Ayrıca Yönetim Kurulunun veya Genel Kurulun kararlaştırdığı tarihte veya Genel Kurul üyelerinin üçte birinin isteği üzerine olağanüstü toplantıya çağrılır.

(6) Genel Kurul üye tamsayısının çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar alır; toplantılarda salt çoğunluk sağlanamazsa ertesi gün gelen üyelerle toplantı yapılır, kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alınır. Seçimlerde de aynı usul uygulanır.

(7) Genel Kurulun başlıca görevleri şunlardır:

- a) Enstitü Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerini seçmek.
- b) Enstitünün yıllık çalışma programını kabul etmek.
- c) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek.
- ç) Denetleme Kurulunun raporunu incelemek ve Yönetim Kurulunu ibra etmek.
- d) Enstitü ihtiyaçları için taşınmaz satın almak, inşa ettirmek veya satmak konularında Yönetim Kuruluna yetki vermek.
- e) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Yönetim Kurulu

MADDE 5- (1) Yönetim Kurulu, Enstitünün yürütme organıdır.

(2) Yönetim Kurulu; Genel Kurul tarafından üyeleri arasından gizli oyla üç yıl için seçilen beş üyeden oluşur. Görev süresi bitenler yeniden seçilebilir.

(3) Enstitüyü, Enstitü Başkanı temsil eder ve Başkan, Enstitünün üst yöneticisidir. Başkanın belirleyeceği üye Başkan Yardımcılığı görevini yapar. Yönetim Kurulu, üyelerinden birini muhasip üye olarak görevlendirir.

(4) Yönetim Kurulunu Başkan, Başkanın bulunmaması halinde Başkan Yardımcısı toplantıya çağırır. Yönetim Kurulu çoğunlukla toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşitliği halinde Başkanın oyu istikametinde karar verilir.

(5) Yönetim Kurulunun başlıca görevleri şunlardır:

- a) Yönetmelik ve diğer düzenleyici işlem tasarılarını onaylamak, Enstitüde yeni birimler kurulmasına veya mevcut birimlerin birleştirilmesine ya da kaldırılmasına karar vermek, Enstitü kadrolarını belirlemek.
- b) Enstitü bütçesini ve çalışma programını Genel Kurula sunmak, Genel Kurulun aldığı kararları ve onayladığı çalışma programını uygulamak.
- c) İhtisas Kurulları başkanlarını ve üyelerini tespit etmek.
- ç) Kanunda verilen diğer görevleri yerine getirmek

Denetleme Kurulu

MADDE 6- (1) Enstitünün hesapları ve bunlarla ilgili işlemleri, Bakan tarafından görevlendirilen Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.

(2) Denetleme Kuruluna, üyelerden her biri birer yıl süre ile başkanlık eder.

(3) Denetleme Kurulu üye tamsayısıyla toplanır ve çoğunlukla karar alır.

(4) Denetleme Kurulu yıl içinde de gerekli gördüğü zaman denetleme yapabilir; yıllık raporunu en geç Nisanayının on beşinci gününe kadar hazırlar ve Genel Kurula sunmak üzere Enstitü Başkanına verir.

(5) Denetleme Kurulu denetimi sırasında suç işlendiğini tespit ederse durumu Enstitü Başkanına ve adli makamlara da bildirir.

Genel Sekreter

MADDE 7-(1) Enstitünün idari ve sekretarya işlerini yürütmek üzere Başkana karşı sorumlu, Yönetim Kurulu ve Genel Kurul üyeleri dışından bir Genel Sekreter ve üç yardımcı atanır.

(2) Genel Sekreter oylamalara katılmaksızın Genel Kurul ve Yönetim Kurulu toplantılarına katılır.

(3) Genel Sekreterin bulunmaması hâlinde Genel Sekreterlik görevini yardımcılarında biri yapar.

Personel

MADDE 8-(1) Enstitünün hizmetlerinin gerektirdiği görevler için 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 27 nci maddesine göre personel istihdam edilir.

(2) Enstitü personelinin izin, disiplin, intibak işleri ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

Gelirler

MADDE 9 – (1) Enstitünün gelirleri şunlardır:

- a) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.
- b) Enstitü faaliyetlerinden elde edilen gelirler.
- c) Yayın ve patent gelirleri.
- ç) Her türlü yardım ve bağışlar.
- d) Enstitünün sahip olduğu taşınır, taşınmaz ve haklardan elde edilen gelirler.
- e) Enstitü gelirlerinin nemalandırılması sonucu elde edilen gelirler ve diğer gelirler.

Yönetmelik

MADDE 10– (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yönetim Kurulunca onaylanan yönetmelikler ile düzenlenir.

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

